

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU – 4101-27-05/2012

P/12/068

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/068 – Przygotowanie gmin i szkół do objęcia dzieci sześciolatków obowiązkiem szkolnym
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Wojciech Szukała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83703 z dnia 15 listopada 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Nr 6 w Zamościu ul. Kalinowa 5a, 22-400 Zamość
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Lasek, Dyrektor Zespołu Szkół Nr 6 w Zamościu ¹ – od 1 września 2012 r. Jerzy Kolano, Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 9 w Zamościu ² – od 1 września 2007 r. do 31 sierpnia 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³ działalność skontrolowanej jednostki w latach szkolnych 2009/2010-2012/2013 (do 14 grudnia 2012 r.) w zakresie przygotowania do objęcia sześciolatków obowiązkiem szkolnym.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując ocenę pozytywną NIK uwzględniła, że Szkoła Podstawowa Nr 9, wchodząca w skład Zespołu Szkół Nr 6 w Zamościu, jest przygotowana do objęcia obowiązkiem szkolnym dzieci w wieku 6 lat od 1 września 2014 r. Szkoła zapewnia uczniom w tym wieku: warunki organizacyjne oraz wyposażenie techniczne do kształcenia w klasach pierwszych zgodnie z podstawą programową, higienę i opiekę, w tym opiekę medyczną, a także wykwalifikowaną kadrę nauczycieli. W ocenie wzięto pod uwagę efektywne zrealizowanie zadań w ramach Rządowego programu *Radosna szkoła*⁴.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- 1) niezapewnienia pełnego bezpieczeństwa uczniom sześciolatkami na terenie Szkoły i w jej otoczeniu,
- 2) niedostosowania części sprzętów szkolnych do wieku i wzrostu uczniów klas I,
- 3) przyjęcia uczniów sześciolatkami do Szkoły bez wydania decyzji administracyjnych,

¹ Zwany dalej: *dyrektorem Zespołu*.

² Zwany dalej: *dyrektorem Szkoły*.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Rządowy program wspierania w latach 2009-2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia – „Radosna szkoła” ustanowiony na mocy Uchwały Nr 112/2009 Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2009 r. Zwany dalej: *programem Radosna szkoła*.

4) nieopracowania wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Ponadto stwierdzono niezachowanie w szkole standardów wynikających z zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej dla pierwszego etapu edukacji, takich jak: brak możliwości pracy na indywidualnych stanowiskach komputerowych w pracowni komputerowej, przekroczenie liczebności uczniów w pięciu oddziałach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie przez szkołę warunków lokalowych i organizacyjnych oraz wyposażenia technicznego do kształcenia uczniów sześciolletnich w klasach I zgodnie z podstawą programową

Opis stanu faktycznego

Do trzech oddziałów klasy I Szkoły Podstawowej Nr 9 w Zamościu⁵ uczęszczało⁶ łącznie w latach szkolnych 2009/2010-2012/2013 (do 14 grudnia 2012 r.) 22 dzieci sześciolletnich w ogólnej liczbie 278 uczniów klasy I (7,9 %), w tym w kolejnych latach szkolnych: 2009/2010 - 1 w liczbie 67 uczniów (1,5 %), 2010/2011 – 6 w 84 (7,1 %), 2011/2012 - 7 w 58 (12,1 %), 2012/2013 - 8 w 69 (11,6 %).

(dowód: akta kontroli str. 6)

Rodzice dzieci sześciolletnich złożyli w badanym okresie 53 wnioski o przyjęcie dziecka do klasy I. Do księgi uczniów wpisano 27 dzieci. W czterech przypadkach, wobec rezygnacji rodziców z uczęszczania dziecka do szkoły, w księdze uczniów zamieszczono adnotacje o wypisaniu dziecka ze szkoły i kontynuowaniu edukacji na poziomie przedszkolnym.

W wewnętrznym dokumencie szkoły pn. „Rejestr zapisanych kandydatów” prowadzono ewidencję wniosków o przyjęcie dziecka do szkoły, zgłoszonych w formie ustnej (lata szkolne 2009/2010 i 2010/2011) lub pisemnej (lata szkolne 2011/2012 i 2012/2013) przez ich rodziców. Rejestr obejmował wszystkich zgłoszonych 53 kandydatów, w tym również dzieci, których rodzice zrezygnowali z uczęszczania dziecka do I klasy przed rozpoczęciem roku szkolnego.

(dowód: akta kontroli str. 9, 25-36, 38-45)

W skrzydle budynku szkolnego przeznaczonym dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej, w salach lekcyjnych dla klas I wydzielono części: edukacyjną i rekreacyjną. Pomieszczenia wyposażono w pomoce dydaktyczne i materiały do prac biurowych, zapewniono miejsca na przechowywanie lub prezentację prac uczniów. Umożliwiono pozostawienie przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych. W pracowni komputerowej udostępniono uczniom komputery z dostępem do Internetu. Jedną z sal wyposażono dodatkowo w rzutnik multimedialny.

Meble szkolne w salach, w których prowadzono zajęcia, zostały oznaczone kolorem bądź numerem właściwym dla odpowiednich rozmiarów przewidzianych wg normy PN-EN 1729-1:2007. Rozmiary stołów i krzeseł, znajdujących się w skontrolowanych dwóch salach lekcyjnych, zostały przystosowane do wysokości uczniów klas I, korzystających z tych pomieszczeń.

(dowód: akta kontroli str. 46-57)

⁵ Zwanej dalej Szkołą lub Szkołą Podstawową.

⁶ Wg stanu na 30 września danego roku. Dodatkowo, w trakcie roku szkolnego 2010/2011 przyjęto, w dniu 15.11.2010 r., jedno dziecko sześciolletnie.

Szkoła nabywała wyposażenie posiadające odpowiednie atesty lub certyfikaty, stosownie do przepisów § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁷. Dla zakupionych w latach 2007-2008 krzeseł i stołów były to certyfikaty nr 211/06 i nr 63/07, potwierdzające spełnianie przez te wyroby wymagań zawartych w normach PN-F-06009:2001 i PN-ISO 5970:1994 (zastąpiona normą PN-EN 1729-1:2006; obecnie PN-EN 1729-1:2007, PN-EN 1729-2:2007).

(dowód: akta kontroli str. 99-114)

Realizację zajęć wychowania fizycznego z uczniami klas I przewidziano w sali gimnastycznej. Uczniom zapewniono dodatkowo dostęp do boiska. W latach szkolnych 2009/2010-2012/2013 nie było przypadków łączenia oddziałów klas I z innymi oddziałami klasowymi.

Dyrektor Zespołu Szkół Nr 6 w Zamościu⁸ zatwierdził szkolny zestaw programów nauczania na rok szkolny 2012/2013. Dla wszystkich oddziałów klas I przewidziano realizację programu edukacji wczesnoszkolnej w klasach I-III pn. „Szkoła na miarę”. Treść dopuszczonego programu była zgodna z podstawą programową kształcenia ogólnego dla I etapu edukacji.

(dowód: akta kontroli str. 56, 140-143)

Organ prowadzący nie formułował, w formie pisemnej, żadnych zaleceń dotyczących przygotowania warunków organizacyjnych kształcenia do potrzeb uczniów sześciolletnich. We współpracy z organem prowadzącym podejmowano działania, obejmujące: realizację programu Radosna szkoła, zakup wyposażenia do świetlicy, przystosowanie mebli w salach przeznaczonych dla klas I-III do potrzeb uczniów oraz organizowanie spotkań informacyjnych z rodzicami.

(dowód: akta kontroli str. 9, 11-18, 36)

Dla uczęszczających do klas I uczniów z trudnościami w nauce zorganizowano w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, logopedyczne i korekcyjno-kompensacyjne. Z dodatkowych zajęć skorzystało 3 uczniów sześciolletnich (tj. 21,4 % wszystkich uczniów sześciolletnich).

(dowód: akta kontroli str. 9, 36-37)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor Szkoły, przyjmując do klas pierwszych, w latach szkolnych 2009/2010-2012/2013, 27 dzieci sześciolletnich nie przeprowadził postępowania administracyjnego i nie załatwił spraw ich przyjęcia w drodze decyzji administracyjnych, w rozumieniu art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁹. W związku z niewydaniem decyzji administracyjnych w sprawie przyjęcia uczniów do szkoły, wyłączenie przez dyrektora Szkoły z obowiązku szkolnego czwórki dzieci, które wypisano z księgi uczniów, nie zostało załatwione w drodze decyzji administracyjnych uchylających decyzje o przyjęciu do szkoły.

Z przepisów art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁰ wynika, że obowiązek szkolny ma charakter administracyjnoprawny, a jego niespełnianie podlega egzekucji administracyjnej. Konsekwencją tego, dla

⁷ Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69, ze zm. Rozporządzenie zwane dalej: *rozporządzeniem w sprawie bezpieczeństwa i higieny*.

⁸ Zwanego dalej: *Zespołem lub Zespołem Szkół*.

⁹ Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.

rozstrzygnięcia wniosku rodziców o wcześniejsze objęcie obowiązkiem szkolnym dziecka w wieku sześciu lat, powinno być wydanie przez dyrektora szkoły decyzji w tej sprawie na podstawie art. 104 § 1 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego.

Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że przyjęcie dzieci sześciolatków do szkoły, według oceny szkoły, nie wymagało wydawania decyzji administracyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 9, 25-36, 38-45)

2. Stwierdzono niedostosowanie części sprzętów szkolnych do warunków ergonomii, co stanowiło naruszenie § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

Nie zróżnicowano rozmiarów mebli znajdujących się w stołówce¹¹. Części uczniów klas I nie zapewniono odpowiednich krzeseł w: świetlicy¹² i pracowni komputerowej¹³. W szatniach wydzielonych dla klas I nie było ławek, ułatwiających uczniom przebranie się, a stosowne meble znajdowały się na wyższej kondygnacji.

Dyrektor Zespołu wyjaśnił m.in., że z pracowni komputerowej, świetlicy i stołówki korzystają w przeważającej mierze uczniowie starsi, niż sześciolatkowie, szkoły nie stać natomiast na organizację miejsc o takich funkcjach, odrębnie dla uczniów klas I.

Dyrektor Szkoły Podstawowej poinformował, że w roku 2009 zostało przygotowane odrębne pomieszczenie szatniowe dla uczniów klas I, w którym usytuowano dwie ławeczki gimnastyczne; obecnie pomieszczenie użytkowane jest przez klasy II. Do świetlicy zakupiono w 2009 r. trzy stoliki i 12 krzesełek, przystosowanych do potrzeb uczniów sześciolatków. Meble były na wyposażeniu świetlicy w roku szkolnym 2011/2012.

(dowód: akta kontroli str. 46-50, 52, 55-57, 64-65, 77-83)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uwagi NIK dotyczą niezapewnienia warunków kształcenia zalecanych w podstawie programowej edukacji wczesnoszkolnej, określonej w Załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół¹⁴ oraz - od 1 września 2012 r. - w Załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. o tym samym tytule¹⁵, a także niedostosowania liczby ławek i krzeseł w salach lekcyjnych do liczebności korzystających z nich oddziałów klas I.

1. Liczba uczniów w pięciu oddziałach klasy I przekraczała w latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012 maksymalną liczbę 26 uczniów na oddział¹⁶, wskazaną w punkcie 4. Zalecanych warunków i sposobów realizacji edukacji wczesnoszkolnej Załącznika nr 2 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 2008 r.¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 6)

¹¹ Jednakowe krzesła były właściwe dla uczniów o wzroście od 146 cm do 176,5 cm, wysokość stołów była odpowiednia dla uczniów o wzroście od 159 cm do 188 cm. Faktyczny wzrost uczniów klas I wynosił od 113 cm do 139 cm, przy średniej 124,3 cm (122,0 cm w przypadku sześciolatków).

¹² W świetlicy znajdowała się: kanapa narożna i krzesła, odpowiednie dla ok. 10 uczniów z klas I (pozostałe krzesła w świetlicy były właściwe dla osób o wzroście od 174 cm do 207 cm). Do świetlicy faktycznie uczęszczało od 10 do 23 uczniów z poszczególnych oddziałów klas I.

¹³ W pracowni komputerowej znajdowały się krzesła o rozmiarach odpowiednich dla: 7 uczniów – w przypadku klasy I „a”, 4 uczniów - klasy I „b”, 3 uczniów – klasy I „c”, podczas gdy liczebność tych klas wynosiła odpowiednio: 24, 24, 21.

¹⁴ Dz. U. z 2009 r., Nr 4 poz. 17 (uchylone z dniem 1 września 2012 r.). Rozporządzenie zwane dalej: *rozporządzeniem z dnia 23 grudnia 2008 r.*

¹⁵ Dz. U. z 2012 r. poz. 977. Rozporządzenie zwane dalej: *rozporządzeniem z dnia 27 sierpnia 2012 r.*

¹⁶ W roku szkolnym 2010/2011 liczba uczniów w trzech oddziałach wynosiła 30, 27 i 27 uczniów, a w 2011/2012 – w dwóch oddziałach po 29.

¹⁷ Od 1 września 2012 r. – w pkt. 4. Zalecanych warunków i sposobów realizacji edukacji wczesnoszkolnej Załącznika nr 2 do rozporządzenia z dnia 27 sierpnia 2012 r.

2. W szkole nie zapewniono każdemu uczniowi klas I osobnego komputera z dostępem do Internetu, co było niezgodne z zaleceniem sformułowanym w punkcie 11. Zalecanych warunków i sposobów realizacji w Edukacji wczesnoszkolnej, określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia z dnia 27 sierpnia 2012 r.¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 6, 55-56, 140)

3. Liczba ławek i krzeseł, znajdujących się w dwóch salach lekcyjnych, przeznaczonych dla oddziałów klas I przewyższała potrzeby tych klas i utrudniała korzystanie z wydzielonej części rekreacyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 54, 140)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność skontrolowanej Szkoły w badanym obszarze.

2. Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny uczniom sześciolatniom na terenie szkoły i w jej otoczeniu oraz opieki medycznej, a także opieki przed i po zajęciach szkolnych

Opis stanu faktycznego

W budynku Szkoły Podstawowej wydzielono odrębną przestrzeń, służącą potrzebom edukacyjnym klas I-III. Nadzór nad dostępem do tego skrzydła budynku umożliwiono dzięki zamontowaniu drzwi, otwieranych przy użyciu elektronicznych kart dostępowych. Schody zabezpieczono przez wypadnięciem ucznia, przez zamontowanie krat. Poręcze przy schodach wyposażono w balustrady, odpowiednio zabezpieczone przed ewentualnym zsuwaniem się po nich uczniów.

Budynek szkolny wyposażony został w podjazd dla osób niepełnosprawnych oraz dźwig windy (nieużytkowany). Zgodnie z danymi Systemu Informacji Oświatowej (SIO), w latach szkolnych 2009/2010-2012/2013 do Szkoły Podstawowej Nr 9 w Zamościu nie uczęszczali uczniowie z orzeczeniem niepełnosprawności.

(dowód: akta kontroli str. 50-51)

W przestrzeni szkolnej wykorzystywanej w roku szkolnym 2012/2013 przez uczniów klas I ustanowiono dyżury szkolne nauczycieli. Plan dyżurów przewidywał sprawowanie opieki nad uczniami na korytarzach na 15 minut przed rozpoczęciem pierwszej godziny lekcyjnej, w trakcie przerw międzylekcyjnych oraz przez 5 minut po zakończeniu ostatnich zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 123)

Pomieszczenia, w których realizowano kształcenie klas I spełniały normy BHP oraz prawa budowlanego w zakresie: wysokości pomieszczeń, zapewnienia odpowiedniej wentylacji, stanu technicznego sufitów, ścian, podłóg, posadzek oraz stolarki okiennej i drzwiowej. Osłonięto grzejniki centralnego ogrzewania, umieszczone na korytarzach i w salach gimnastycznych.

W części budynku wydzielonej dla klas I-III przewidziano dwie toalety. W trakcie kontroli NIK w jednej z toalet prowadzono remont, mający na celu m.in. dostosowanie urządzeń sanitarnych do wieku i wzrostu uczniów przez obniżenie wysokości umywalek. Stan higieniczny użytkowanej toalety na I piętrze nie budził

¹⁸ W dniu oględzin, przeprowadzonych przez NIK w pracowni komputerowej przeznaczonej dla klas I, znajdowało się 10 zestawów komputerowych (w tym: 9 funkcjonujących), natomiast liczebność poszczególnych oddziałów klas I, korzystających z pracowni, wynosiła od 21 do 24 uczniów.

zastrzeżeń; uczniom zapewniono dostęp do ciepłej i zimnej wody oraz środków higienicznych.

W szatniach, w obrębie części przewidzianej dla klas I-III, wydzielono boksy dla poszczególnych oddziałów klas I.

Stan techniczny placu zabaw dostępnego dla uczniów zapewniał bezpieczeństwo użytkownikom.

W skrzydle budynku wydzielonym dla klas I-III umiejscowiono gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, spełniający wymogi prawne określone dla pomieszczeń i urządzeń zakładu opieki zdrowotnej. Pomieszczenia szkolne (pokój nauczycielski, gabinet pielęgniarki, pokój nauczycieli WF, świetlicę) wyposażono w apteczki oraz instrukcje udzielania pierwszej pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 51-54, 70-72)

W latach szkolnych 2009/2010-2012/2013 dyrektor Szkoły dokonywał, co najmniej raz w roku, okresowych kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły oraz określał kierunki ich poprawy. Kontrole obejmowały teren budynków szkoły oraz otaczającego terenu.

(dowód: akta kontroli str. 115-117)

Uczniom umożliwiono skorzystanie z ciepłych posiłków, oferowanych stołówce, zlokalizowanej na terenie szkoły. Według stanu na dzień 30 września 2012 r. ze stołówki korzystało 72 uczniów, w tym 15 uczęszczających do klas I. Z dofinansowania do obiadów, zapewnionego przez Miejskie Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu, korzystało 15 uczniów (z czego troje dzieci z klas I), w pozostałych przypadkach obiady były odpłatne.

(dowód: akta kontroli str. 56, 128-139)

Dyrektorzy szkoły podstawowej i gimnazjum ustalili od 2010 r. różniące się godzinowo rozkłady przerw międzylekcyjnych, w związku z czym uczniowie szkoły podstawowej mieli możliwość skorzystania z posiłków podczas przerwy obiadowej pomiędzy 11.30 a 11.50, natomiast uczniowie gimnazjum – pomiędzy 12.25 a 12.45.

Plan lekcji na rok 2012/2013 umożliwiał wszystkim uczniom klas I skorzystanie z oferty żywieniowej (we wszystkich dniach tygodnia wyznaczona przerwa obiadowa wypadała pomiędzy zajęciami lub bezpośrednio przed pierwszą godziną lekcyjną).

(dowód: akta kontroli str. 124-127, 140)

W szkole zorganizowano świetlicę, zlokalizowaną w sąsiedztwie skrzydła budynku szkolnego, wydzielonego dla klas I-III. Czas pracy świetlicy ustalano okresowo, w roku szkolnym 2012/2013 świetlicę udostępniono od 6.45 do 18.00.

Dla uczniów klas I-III nie organizowano odrębnych zajęć świetlicowych. Opiekę nad uczniami z różnych grup wiekowych sprawowano w ramach pięciu oddziałów świetlicowych. Liczba uczniów w oddziałach świetlicowych była zgodna z § 7 ust. 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół¹⁹.

Uczniowie korzystający ze świetlicy mieli możliwość korzystania z ciepłych posiłków w stołówce szkolnej. Opiekę w tym czasie sprawował nauczyciel świetlicy, a w czasie przerwy dodatkowo nauczyciel dyżurujący.

¹⁹ Dz. U. Nr 61 poz. 624, ze zm.

W latach 2009/2010-2012/2013 wystąpił jeden przypadek refundowania przez Szkołę kosztów dojazdu ucznia do szkoły, w związku z obowiązkiem wynikającym z przepisów art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Przeprowadzane w latach 2009-2012 przez Państwową Inspekcję Sanitarną kontrole stanu higieny w pomieszczeniach szkolnych nie wykazały nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 8, 11, 26-27, 118-122, 177)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Na grzejnikach centralnego ogrzewania, znajdujących się w salach lekcyjnych i świetlicy, nie zamieszczono osłon, co stanowiło naruszenie § 302 ust. 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie²⁰, zgodnie z którym w pomieszczeniu przeznaczonym na zbiorowy pobyt dzieci oraz osób niepełnosprawnych na grzejnikach centralnego ogrzewania należy umieszczać osłony, ochraniające od bezpośredniego kontaktu z elementem grzejnym.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że przyjęta przez szkołę interpretacja przepisów rozporządzenia wskazywała na obowiązek wykonania osłon jedynie na grzejnikach mieszczących się na korytarzach, salach gimnastycznych oraz innych pomieszczeniach szkolnych.

(dowód: akta kontroli str. 52, 59-61, 73-74, 76)

2. Stwierdzono przypadki niezapewnienia na terenie szkoły równej powierzchni dróg i przejść, co stanowiło naruszenie § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Nieprawidłowość wyeliminowano w trakcie kontroli NIK (z wyłączeniem powierzchni kostki przed wejściem do budynku, od strony ul. Akacyjnej).

Nie zagwarantowano równej powierzchni ciągów komunikacyjnych przy głównych wejściach do budynku szkoły. Od strony ul. Kalinowej stwierdzono zapadnięcie się metalowej kratki, pełniącej funkcję wycieraczki przy schodach wejściowych, zagrażające bezpieczeństwu pieszych. Sposób obsadzenia kratki poprawiono w trakcie kontroli NIK. Przy wejściu od strony ul. Akacyjnej wystąpiło zapadnięcie się kostki przy studzience kanalizacyjnej, które może stwarzać potencjalne ryzyko dla pieszych w przypadku utworzenia się zastoisk wody, a następnie oblodzeń w okresie zimowym.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił m.in., że kompleksowy remont kostki wymaga znacznych nakładów finansowych, natomiast środki niezbędne na wykonanie wstępnego projektu i kosztorysu prac zamierza zaplanować w budżecie na 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 52, 61-63, 69, 73-76)

3. Stwierdzono obecność w przestrzeni szkolnej elementów o ostrych krawędziach zagrażających bezpieczeństwu uczniów, tj. śrub o ostrych zakończeniach, występujących przy uchwytach do kabin ustępowych w toalecie przeznaczonej dla uczniów klas I-III, a także połamanych daszków na placu zabaw, których stan powodował zagrożenie dla użytkowników.

Zgodnie z przepisami § 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny na dyrektorze szkoły ciąży obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w szkole.

²⁰ Dz. U. Nr 75, poz. 690, ze zm.

W trakcie kontroli NIK niebezpieczne elementy zostały usunięte.

(dowód: akta kontroli str. 51, 53, 58, 67-69)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność skontrolowanej Szkoły w badanym obszarze.

3. Zapewnienie odpowiedniej kadry nauczycieli z uwzględnieniem potrzeb sześciolatków

Opis stanu faktycznego

W roku szkolnym 2012/2013 każdemu z oddziałów klas I zapewniono osobną opiekę nauczyciela-wychowawcy. Zarówno wychowawcy, prowadzący zintegrowaną edukację wczesnoszkolną, jak i nauczyciele przydzieleni dodatkowo do prowadzenia zajęć z edukacji plastycznej, wychowania fizycznego, języka obcego i religii, a także wychowawcy świetlicowi posiadali odpowiednie kwalifikacje, przewidziane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 12 marca 2009 r.²¹. Nauczyciel religii spełniał wymogi określone w Porozumieniu pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 6 września 2000 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli religii²².

W 2010 r. dla nauczycieli nauczania zintegrowanego zorganizowano warsztaty w zakresie specyfiki form i metod pracy z dziećmi sześciolatkami. Niektórzy nauczyciele uczestniczyli również w spotkaniach dla nauczycieli lub konferencjach metodycznych, poświęconych tematyce przygotowania szkół do przyjęcia sześciolatków.

Zatrudnieni nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej posiadali tytuł magistra pedagogiki w zakresie nauczania początkowego, uprawniający do kształcenia uczniów klas I-III szkoły podstawowej oraz dzieci w wieku przedszkolnym.

(dowód: akta kontroli str. 144-158)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor Szkoły Podstawowej oraz dyrektor Zespołu Szkół nie opracowali wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli, obowiązującego w latach 2009-2012, wbrew wymogom § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków²³.

Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że zadania związane ze wspieraniem doskonalenia zawodowego pracowników były realizowane w ramach sprawowanego przez dyrektora jednostki nadzoru pedagogicznego. P. Jerzy Kolano, pełniący do 31 sierpnia 2012 r. funkcję dyrektora Szkoły, poinformował m.in., że planowanie działań w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli odbywało się w rocznym horyzoncie czasowym.

(dowód: akta kontroli str. 9, 11, 19-24, 159-160)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Szkoły w badanym obszarze.

²¹ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50 poz. 400, ze zm.)

²² Dz. Urz. MEN Nr 4 poz. 20.

²³ Dz. U. Nr 46, poz. 430.

4. Realizacja programu pn. Radosna szkoła

Opis stanu faktycznego

Na podstawie umowy Nr 61/RS/PZ/2010, zawartej 28 maja 2010 r. pomiędzy Kuratorem Oświaty w Lublinie, działającym w imieniu Wojewody Lubelskiego, a Gminą Miejską Zamość, reprezentowaną przez Prezydenta Miasta, gminie - jako organowi prowadzącemu szkoły - przyznano dotację celową na dofinansowanie utworzenia szkolnych placów zabaw. Szkole Podstawowej Nr 9 w Zamościu przyznano dotację w kwocie 115.450 zł, do wysokości nieprzekraczającej 50 % kosztów budowy „dużego” placu zabaw, o powierzchni 500 m². Anekssem Nr 1/2010 zmniejszono wysokość przyznanej dotacji do kwoty 115.000 zł.

Lokalizacja placu zabaw umożliwiała dostęp do niego uczniom klas I. Plac zabaw znajdował się w dobrym stanie technicznym i higienicznym.

Regulamin korzystania z placu zabaw zamieszczono, w formie tablicy, na terenie obiektu. Zgodnie z zasadami Regulaminu obiekt został przewidziany dla dzieci w wieku powyżej 3 lat, przy czym dzieci poniżej 12 lat musiały znajdować się pod opieką osoby dorosłej. Dopuszczono tym samym dostęp do placu dzieci klas IV i wyższych, w tym: młodzieży w wieku od 12 lat wzwyż.

(dowód: akta kontroli str. 53, 161-165)

Na podstawie umowy Nr 154/RS/PD/2010 z 28 maja 2010 r. Gminie Miejskiej Zamość przyznano dotację celową na dofinansowanie zakupu pomocy dydaktycznych do miejsc zabaw w szkołach podstawowych, w tym: w Szkole Podstawowej Nr 9 w Zamościu – w kwocie 12.000 zł.

Większość zakupionych pomocy dydaktycznych (83,3 % w ujęciu wartościowym, po wyłączeniu pomocy, które uległy zniszczeniu) wykorzystano na utworzenie wydzielonego miejsca zabaw w sali lekcyjnej i części przylegającego do niej korytarza. Miejsce zabaw oznaczono tablicą informującą o dofinansowaniu zakupu pomocy ze środków projektu Radosna Szkoła. Pozostałe pomoce, z uwagi na brak miejsca, przechowywano w innych pomieszczeniach szkolnych: siatkę wykorzystywaną przy prowadzeniu zajęć wychowania fizycznego – w magazynie przy sali gimnastycznej; piłkarzyki, wrzutki z kulką, gruszki rehabilitacyjne oraz trampolinę z poręczą (nie złożoną) – w sali nr 14, wykorzystywanej okresowo na potrzeby zajęć świetlicowych.

(dowód: akta kontroli str. 166-176)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące badanej działalności

Uwagi NIK dotyczą zamieszczenia w Regulaminie korzystania z placu zabaw zapisów dopuszczających korzystanie z obiektu przez młodzież w wieku powyżej 12 roku życia.

W przepisach Regulaminu korzystania z placu zabaw dopuszczono dostęp do placu dzieci klas IV i wyższych (w tym: młodzieży w wieku od 12 lat wzwyż), co było niezgodne z założeniami programu Radosna szkoła.

(dowód: akta kontroli str. 53, 65-66, 70-71)

Regulamin placu zabaw winien precyzyjnie wskazywać przeznaczenie obiektu. Stosownie do postanowień ujętych w programie Radosna szkoła²⁴ szkolny plac zabaw przewidziano dla dzieci w młodszym wieku szkolnym.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność skontrolowanej Szkoły w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

²⁴ w punkcie V Rządowego programu wspierania w latach 2009-2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia – „Radosna szkoła”, stanowiącego załącznik do uchwały nr 112/2009 Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2009 r., jako beneficjentów końcowych programu wskazano uczniów klas I-III; w punkcie I tego załącznika wskazano również, że „realizacja programu rządowego pozwoli na wsparcie finansowe ze środków budżetu państwa działań podejmowanych przez organy prowadzące szkoły (...) na rzecz zapewnienia bezpiecznych i przyjaznych warunków do prowadzenia zajęć z uczniami klas I-III”.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁵, wnosi o:

- 1) wyeliminowanie występujących przypadków zagrożeń dla bezpieczeństwa uczniów na terenie Szkoły i w jej otoczeniu,
- 2) dostosowanie sprzętów szkolnych do wzrostu i potrzeb uczniów z nich korzystających,
- 3) załatwienie spraw przyjęcia uczniów sześciolletnich do szkoły w drodze decyzji administracyjnych,
- 4) opracowanie wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania ostatecznego wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 16 stycznia 2013 r.

Kontroler
Wojciech Szukała
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie

Dyrektor
Adam Pęziół

²⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, ze zm.